

Strazbur, 12. decembar 2014. godine

Greco RC-III (2014) 17E
Drugi izvještaj o usaglašenosti

Treći krug evaluacije

Drugi izvještaj o usaglašenosti za Crnu Goru

“Inkriminacije (ETS 173 i 191, GPC 2)”

* * *

“Transparentnost finansiranja političkih partija”

Usvojeno od strane GRECO-a
na 66. Plenarnom zasijedanju
(Strazbur, 8 - 12. decembar 2014. godine)

I. UVOD

1. Drugi Izvještaj o usaglašenosti procjenjuje dalje mjere koje su nadležni organi u Crnoj Gori preduzeli na sprovođenju preporuka koje su date u GRECO Izvještaju o trećem krugu evaluacije za Crnu Goru. Treći krug evaluacije obuhvata dvije odvojene teme, i to:
 - **Tema I – Inkriminacije:** članovi 1a i 1b, 2-12, 15-17, 19 stav 1 Krivičnopravne konvencije o korupciji (ETS 173), članovi 1-6 njenog dodatnog Protokola (ETS 191) i Vodeći princip 2 (inkriminacija korupcije).
 - **Tema II – Transparentnost finansiranja političkih partija:** Članovi 8, 11, 12, 13b, 14 i 16 o zajedničkim pravilima protiv korupcije u finansiranju političkih partija i predizbornih kampanja i - uopštenije – Vodeći princip 15 (finansiranje političkih partija i predizbornih kampanja).
2. Izvještaj o trećem krugu evaluacije usvojen je na 49. plenarnom zasijedanju GRECO-a (3.decembar 2010. godine), a javno publikovan 14. decembra 2010. godine, nakon odobrenja od strane Crne Gore (Greco Eval III Rep (2010) 7E, Tema I i Tema II). Naredni Izvještaj o usaglašenosti usvojen je na 58. plenarnom zasijedanju GRECO-a (7. decembra 2012. godine), a javno je objavljen 17. decembra 2012. godine, nakon odobrenja od strane Crne Gore ([Greco RC-III \(2012\) 17E](#)).
3. Kako to nalaže Poslovnik GRECO-a, nadležni organi Crne Gore dostavili su Drugi Izvještaj o stanju sa dodatnim informacijama u vezi sa mjerama preduzetim na sprovođenju djelimično realizovanih ili nerealizovanih preporuka iz Izvještaja o usklađenosti. Ovaj Izvještaj je dostavljen 4. jula 2014. godine i poslužio je kao osnova za Drugi izvještaj o usaglašenosti.
4. GRECO je odabrao Bosnu i Hercegovinu da imenuje izvjestioca za postupak ocjene usaglašenosti za Temu II. Imenovani izvjestilac za Drugi izvještaj o usaglašenosti bio je g-din Vjekoslav VUKOVIC, pomoćnik ministra, Sektor za borbu protiv terorizma, organizovanog kriminala i narkotika, Ministarstvo bezbjednosti (Bosna i Hercegovina). U sastavljanju Izvještaja o usaglašenosti pomogao mu je Sekretarijat GRECO-a.
5. Podsjećamo da se Izvještaj o evaluaciji GRECO-a odnosio na pet preporuka za Crnu Goru u odnosu na Temu I i sve preporuke su ocijenjene kao zadovoljavajuće primijenjene u Izvještaju o usaglašenosti. Stoga, nema daljih preporuka koje treba ocjenjivati u odnosu na Temu I i fokus je na Temi II (vidjeti dolje).

II. ANALIZA

Tema II: Transparentnost finansiranja političkih partija

6. Podsjećamo da je GRECO u svom Izvještaju o evaluaciji, Crnoj Gori uputio devet preporuka u okviru Teme II i da su preporuke i, iii, v i ix ocijenjene kao zadovoljavajuće primijenjene; za preporuku ii je ocijenjeno da je postupljeno na zadovoljavajući način. Preporuke iv, vi, vii i viii su ostale djelimično primijenjene. Usaglašenost sa ovim preporukama je data u nastavku.
7. Nadležni organi Crne Gore izvještavaju da je, nakon dobijenih preporuka od GRECO-a, i drugih međunarodnih tijela (posebno EU, OEBS/ODIHR, OECD-SIGMA), Ministarstvo finansija formiralo radnu grupu za izradu podzakonskih akata kojima bi se detaljnije regulisalo korišćenje javnih

sredstava za aktivnosti političkih partija i za predizborne kampanje, kao i za izradu uputstva za računovodstvenu evidenciju političkih partija, čime bi se unaprijedila jednoobraznost njihovih finansijskih izvještaja. U dijelu unaprjeđenja legislative, pažnja je posvećena boljem definisanju nadležnosti tijela koja sprovode zakone u oblasti finansiranja političkih partija, tj. Državne izborne komisije (DIK) i Državne revizorske institucije (DRI), u cilju unaprjeđenja internih kontrola i eksternih mehanizama revizorske kontrole finansiranja političkih partija i unaprjeđenja sistema sankcija.

8. Paralelno sa ovim, osnovana je parlamentarna Radna grupa za vraćanje povjerenja u izborni proces, koja je počela sa radom juna 2013. godine. Sastojala se od 12 članova Parlamenta (šest iz vladajućih i šest iz opozicionih partija) i tri predstavnika NVO-a (MANS, CEMI i CDT). Iako je ova radna grupa kao polaznu osnovu svog rada uzela Nacrt zakona urađen od strane Ministarstva finansija, konačni nacrt je znatno odstupio od predloženog.
9. Izmjene i dopune Zakona o finansiranju političkih partija su usvojene u februaru 2014. godine; nije postojao međupartijski konsenzus u odnosu na iste. Izmijenjena pravila su bila na snazi (i primjenjivala su se na lokalnim izborima održanim 25. maja 2014. godine u 12 opština) do kraja maja 2014. godine, kada je Ustvani sud proglasio neustavnim 16 od 24 izmijenjena člana¹. Nakon toga, osnovana je Radna grupa radi nastavka rada na zakonodavstvu u oblasti finansiranja političkih partija; Radna grupa je podnijela Skupštini Crne Gore na razmatranje novi Nacrt zakona, 19. septembra 2014. godine, koji je usvojen 9. decembra 2014. godine.

Preporuka iv.

10. *GRECO je preporučio da se uvedu jasna pravila i smjernice za korišćenje javnih resursa za partijske aktivnosti i predizborne kampanje.*
11. GRECO je u svom Izvještaju o trećem krugu evaluacije, ocijenio da je ova preporuka djelimično realizovana i zauzeo stav da je potrebno razviti dalje smjernice u ovoj oblasti, s obzirom da je ovo posebno zabrinjavajuće u Crnoj Gori, gdje se javljaju stalne neregularnosti, naročito tokom izbornog perioda.
12. Nadležni organi Crne Gore ukazali su na to da su Izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju političkih partija (ZFPP) iz 2014. godine propisana dodatna pravila radi sprječavanja zloupotrebe javnih sredstava i resursa; neke od ovih odredaba su kasnije proglašene neustavnim (npr. zabrana trošenja sredstava od strane lokalnih samouprava tokom izbornog perioda). Odredbe koje su trenutno na snazi, a koje su sadržane u dva odvojena zakona koja regulišu ovu oblast zabranjuju: (i) korišćenje javnih resursa u izborne svrhe od strane kandidata (član 22 Zakona o izboru Predsjednika Crne Gore; član 50 (2) Zakona o izboru odbornika i poslanika Crne Gore); (ii) donacije od strane javnih ustanova i javnih preduzeća, od ustanova i preduzeća sa učešćem državnog kapitala, kao i od preduzeća koja su zaključila javne ugovore (član 16, ZFPP); (iii) vršenje pritiska na pravna lica, privredna društva i fizička lica, kako bi se na bilo koji način uticalo na ishod rezultata izbora (član 17 ZFPP); (iv) distribuciju propagandnog materijala u javnoj upravi – uključujući lokalnu samoupravu i organe lokalne uprave (član 18 ZFPP); (v) nalažu Državnim i lokalnim budžetskim potrošačkim jedinicama da objavljuju, jednom nedjeljno tokom izbornog perioda i tri mjeseca nakon toga, detalje o svojim računima (član 19 ZFPP); (vi) zahtijevaju od državnih organa da objavljuju, na nedjeljnoj osnovi tokom izbornog perioda, putne naloge za korišćenje službenih vozila (član 20 ZFPP, izmijene iz 2014. godine). Nadalje, Izmjenama i

¹ Članovi 3, 4, 5 i 6; član 8, stav 1; član 9, stav 3; član 10, 12, 13, 15, 16; član 18, stav 1(4) i (5); član 20, stav 1 (25), (26) i (27) i stav 3; član 21, stav 1 (3), (4), (11), (12), (13), (14) i (15); član 22, stav 1 i 2; član 23, stav 1 (8).

dopunama Krivičnog zakonika uvedeno je krivično djelo zloupotrebe državnih resursa za koje je propisana kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina (član 193, KZ-a). Dalje definisanje pravila koja se odnose na zloupotrebu javnih resursa razmatra Radna grupa zadužena za izradu novih izmjena i dopuna ZFPF (npr. zabrana donacija/privremena zabrana za donatora koji je zaključio ugovor sa nadležnim organima, zabrana korišćenja službenih prostorija za predizborne kampanje i zabrana distribucije propagandnog materijala političkih partija u državnim organima, ograničenja upotrebe državnih sredstava i obaveza objavljivanja budžeta potrošačkih jedinica, zabrana otpisa dugova, zabrana upotrebe službenih automobila u izborne svrhe, ograničenja zapošljavanja za vrijeme predizborne kampanje).

13. GRECO konstatuje da su preduzete aktivnosti za dalje regulisanje ove oblasti, ali može samo ponoviti zaključak iz Izveštaja o usaglašenosti u okviru trećeg kruga evaluacije. S tim u vezi, GRECO konstatuje da su se promjene u ovoj oblasti uglavnom sastojale od uvođenja novih pravila kojima se ograničava korišćenje javnih resursa u političke svrhe (kao što je opisano u stavu 12); međutim, nažalost, ova pravila nijesu u dovoljnoj mjeri praćena jasnim mehanizmima za njihovo sprovođenje, kako u pogledu nadležnih organa, tako i postojećih sankcija. GRECO naročito konstatuje da je nakon usvajanja Izveštaja o usaglašenosti u okviru trećeg kruga evaluacije zloupotreba javnih resursa za vrijeme predizborne kampanje², posebno u vezi sa predsjedničkim i lokalnim izborima, koji su održani 2013., odnosno 2014. godine, ponovo prepoznata od strane posmatrača na izborima kao glavni predmet zabrinutosti u Crnoj Gori (npr. primjetno povećana budžetska potrošnja od strane državnih organa tokom predizbornih kampanja, uključujući privremeno zapošljavanje novih lica; značajne donacije izvođača na velikim javnim tenderima; uključivanje javnih funkcionera u događaje vezane za kampanje). Parlamentarna skupština Savjeta Evrope (PSSE) je u svom Izveštaju o posmatranju izbora iz 2013. godine, preporučila vlastima da sprovedu istragu povodom svih navoda o zloupotrebi javnih resursa od strane vladajućih partija i da nalazi ovih istraga budu objavljeni³. Takav zahtjev je takođe uputila Evropska unija. Skupština Crne Gore je osnovala Anketni odbor, koji je izradio tehnički izveštaj koji sadrži mišljenje svakog njegovog člana, bez zaključaka i preporuka. Druga oblast zabrinutosti javnosti odnosi se na kapacitete države za odgovarajući nadzor nad sprovođenjem zakona i odgovore na pritužbe građana zbog zloupotrebe javnih resursa.
14. U svjetlu gore navedenog, GRECO može samo ponoviti stav da ova oblast zaslužuje dalju pažnju i bliže praćenje od strane vlasti, kako bi se napravila procjena kako efikasnije sprovesti postojeća/buduća pravila kojima se ograničava korišćenje javnih resursa za partijske aktivnosti i predizborne kampanje. GRECO želi da skrene pažnju vlastima na aktivnosti koje sprovodi Venecijanska komisija, i posebno, njene nedavne inicijative protiv zloupotrebe javnih resursa tokom izbornog procesa i predviđeno usvajanje smjernica u ovom dijelu⁴. Izuzetna zabrinutost GRECO-a u vezi sa ovom preporukom, mora se posmatrati zajedno sa onom datom u okviru preporuke vi.
15. GRECO konstatuje da preporuka iv ostaje djelimično primijenjena.

² vidjeti, na primjer, Godišnje izvještaje Evropske komisije za 2013. i 2014. godinu: http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2013/package/mn_rapport_2013.pdf.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-montenegro-progress-report_en.pdf.

³ PACE Posmatranje predsjedničkih izbora u Crnoj Gori (7. april 2013). <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewPDF.asp?FileID=19735&lang=en>.

⁴ Izveštaj Venecijanske komisije o zloupotrebi javnih resursa u izbornom procesu (decembar 2013. godine). [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2013\)033-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2013)033-e).

Preporuka vi.

16. *GRECO je preporučio da (i) instituciji, postojećoj ili novoj, budu data odgovarajuća nezavisna ovlaštenja i resursi da može da prati finansiranje političkih partija i predizbornih kampanja (iz privatnih i iz javnih izvora), i (ii) dok do toga ne dođe, da postojeće institucije sa sadašnjim zaduženjima (a) pripreme praktične radne aranžmane kojima će se obezbijediti djelotvorno sprovođenje pravila za finansiranje partija/kampanja; (b) opišu te aranžmane javno na internet stranicama Ministarstva finansija i Državne izborne komisije (i lokalnih komisija kada je to prikladno) i (c) uključe jasne informacije građanima o tome kako i gdje mogu da predaju svoje pritužbe.*
17. GRECO je, u Izveštaju o usaglašenosti u okviru trećeg kruga evaluacije ovu mjeru ocijenio kao djelimično realizovanu, jer je smatrao da institucije kojima je povjerena nadzorna uloga za pitanja finansiranja političkih partija, tj. Državna izborna komisija (DIK) i Državna revizorska institucija (DRI), treba da u praksi dokažu svoju efikasnost. GRECO je ocijenio da treba biti urađeno više na informisanju građana o tome kako i gdje mogu predati pritužbe. Konačno, GRECO je bio pri čvrstom stavu da su implementacija ove mjere, i naročito, nivo nezavisnosti i efikasnosti nadzora nad finansiranjem političkih partija, od krucijalne za kredibilnost ovog sistema.
18. Nadležni organi Crne Gore ističu da izmjene i dopune Zakona o finansiranju političkih partija (ZFPP) iz 2014. godine jasnije definišu institucionalne aranžmane u pogledu sprovođenja tog zakona. Konkretno, nadzor i kontrolu nad sprovođenjem ZFPP sprovodiće DIK. DRI će obavljati reviziju računa političkih partija čiji ukupan prihod prelazi 10.000€. DRI je osnovao odjeljenje nadležno za kontrolu političkih partija, a član Senata DRI je rukovodilac odjeljenja. Sprovedeno je više aktivnosti za stručno usavršavanje, uključujući i ciljne obuke za zaposlene u ovom odjeljenju. I DIK i DRI objavljuju izvještaje koji se odnose na finansiranje političkih partija na svojim internet stranicama; ti izvještaji sadrže preporuke za otklanjanje preostalih nedostataka, i jačanje discipline u ovoj oblasti. Predviđeno je da uloga, koju trenutno ima DIK, u odnosu na nadzor finansiranja političkih partija, bude prenijeta na buduću specijalizovanu antikorupcijsku agenciju od januara 2016. godine. Kada je u pitanju uloga proaktivnog nadzora, koji se sprovodi u ključnom periodu kampanja (koji se ne ograničava na pravila o finansiranju političkih partija, već obuhvata uopšte izborne nepravilnosti u korišćenju prava na glasanje), nadležni organi izvijestili su o velikom broju sudskih predmeta koji su u toku.
19. GRECO pozdravlja jačanje kapaciteta zaposlenih u DRI, kao i pojašnjenja data u zakonu u pogledu nadležnosti DIK-a za opšti nadzor u toj oblasti, i uloge DRI u vezi sa revizijom računa političkih partija. Bilo kako bilo, GRECO podsjeća na opšti cilj ove preporuke, odnosno osiguravanje djelotvornog sprovođenja pravila za finansiranje političkih partija/kampanja. S tim u vezi, GRECO može samo da pozdravi mnoge pozitivne pomake u zakonodavstvu koji su se dogodili od usvajanja Izveštaja o evaluaciji u okviru trećeg kruga evaluacije. Nadležni organi moraju biti pohvaljeni za sav trud uložen u poboljšanje zakonodavnog okvira za finansiranje političkih partija, u cilju unaprjeđenja sprječavanja korupcije u ovoj oblasti. Međutim, u svjetlu nepravilnosti u finansiranju kampanja, koje su zabilježene na nedavnim izborima i izazvale značajno negodovanje u javnosti, GRECO smatra da je, da bi zakon ispunio svoju svrhu u praksi, institucionalni okvir za nadzor nad finansiranjem političkih partija potrebno značajno ojačati. Iako se čini da je javnost sada upoznata sa raspoloživim kanalima za podnošenje žalbi u vezi sa ma kakvim nepravilnostima koje uoče u ovoj oblasti, te informacije nemaju mnogo svrhe, ukoliko se ne postupa dalje po tim žalbama, naročito, kada nadležni nadzorni organi nemaju kapacitete ili/i odgovornost za dalje postupanje po tim žalbama. GRECO ukazuje na već iskazanu bojazan (vidi

stav 13) u pogledu kapaciteta za nadzor/sprovođenje zakona i daljeg postupanja po pritužbama građana u vezi sa nepravilnostima tokom izbora (npr. zloupotreba javnih sredstava).

20. GRECO nadalje primjećuje aktuelne planove za prenos nadležnosti na buduću Agenciju za sprečavanje korupcije. S obzirom na trenutno stanje stvari, GRECO može samo i dalje biti oprezan po pitanju djelotvornosti mehanizama za nadzor finansiranja političkih partija; i dalje želi da naglasi važnost njihovog proaktivnog nastupa u osiguravanju vjerodostojnosti cijelog sistema. Prema tome, GRECO zaključuje da je preporuka vi i dalje djelimično primijenjena.

Preporuka vii.

21. *GRECO je preporučio da se u značajnoj mjeri osnaži revizija političkih partija, naročito putem (i) procjene potrebe da se sadašnja pravila prilagode da bi se političkim partijama postavile dosljedne i jasne obaveze revizije, uključujući procjenu postojećeg graničnog iznosa za reviziju računa za kampanje (odnosno da ukupni iznos sakupljenih i utrošenih sredstava iz privatnih izvora tokom jedne izborne kampanje premašuje 50.000 EUR); (ii) uvođenja odredaba kojima će se osigurati nezavisnost revizora koji vrše reviziju političkih partija.*
22. GRECO je, u Izveštaju o usaglašenosti u okviru trećeg kruga evaluacije, zauzeo stav da je ova preporuka je djelimično primijenjena, i pozvao na dodatne mjere za jačanje finansijske discipline političkih partija.
23. Nadležni organi Crne Gore objasnili su sada da je, shodno ZFPP-u, Državna revizorska institucija jedino tijelo koje je zaduženo za reviziju računa partija/ kampanja sa ukupnim prihodom većim od 10.000 €. Kako je i ranije navedeno, kadar i stručnost DRI u ovoj oblasti su nedavno unaprijeđeni (vidi stav 18). ZFPP takođe predviđa obavezu političkih partija da uspostave mehanizme unutrašnje kontrole u svojim statutima, kao i da imenuju odgovorne osobe za finansijsko poslovanje. DRI je sada dobila podatke o nadležnim tijelima svih političkih partija i različitim aranžmanima koji su uvedeni kako bi se poboljšala unutrašnja kontrola; posljednji izvještaj DRI (za fiskalnu 2012. godinu) pozitivno ocjenjuje način na koji su političke partije odgovorile na preporuke o finansijskoj disciplini.
24. GRECO konstatuje da prag za sprovođenje revizije sada obuhvata račune političkih partija sa ukupnim prihodom većim od 10.000€ (u poređenju sa prethodnih 50.000€). GRECO, takođe, pozdravlja uspostavljanje posebnog odjeljenja u DRI za poslove finansiranja političkih partija. Vrijeme i iskustvo u sprovođenju zakona će pokazati da li će biti potrebne dodatne izmjene u ovoj oblasti, kako bi se osiguralo da se kapaciteti za nadzor finansiranja političkih partija primjereni, kao što je već istaknuto u stavu 19. Kao što je navedeno u Izveštaju o usaglašenosti u okviru trećeg kruga evaluacije, pomak sa sistema koji se oslanjao na privatne revizore na sistem gdje je DRI jedino tijelo koje obavlja reviziju, posebnu važnost stavlja na djelotvornost kontrole koju vrši DRI. Štaviše, to zahtijeva postojanje odgovarajućih mehanizama unutrašnje kontrole u strukturama partija. Iz tog razloga, GRECO daje ključnu važnost obavezi samih političkih partija da osiguraju da se kroz njihovo interno funkcionisanje poštuje načelo transparentnosti, finansijske discipline i odgovornosti.
25. GRECO zaključuje da je u odnosu na preporuku vii postupljeno na zadovoljavajući način.

Preporuka viii.

26. *GRECO je preporučio (i) da se bolje prilagode postojeće sankcije koje se odnose na povrede pravila o finansiranju u oblasti politike da bi se obezbijedilo da su efikasne, srazmjerne i odvraćajuće, uključujući i širenje skale i spektra mogućih kazni; (ii) da se pokriju sva moguća kršenja zakona.*
27. U svom Izvještaju o usaglašenosti u okviru III kruga evaluacije, GRECO je konstatovao poboljšanja u zakonu u vezi sistema sankcionisanja, ali je pozvao na propisivanje šireg i fleksibilnijeg raspona kazni, i naglasio potrebu da se pokriju sva moguća kršenja zakona. Ova preporuka ocijenjena je kao djelimično primijenjena.
28. Nadležni organi Crne Gore ističu da su dalje izmjene zakona uvedene u režim sankcija za konkretno rješavanje primjedbi datih od strane GRECO-a u Izvještaju o usaglašenosti u okviru III kruga evaluacije. U tom smislu, novčane kazne su pooštrene i dopunjene dodatnim sankcijama, i upravne i kaznene prirode, uključujući zatvor, oduzimanje i vraćanje protivpravne dobiti u državni budžet, obustave plaćanja javnih sredstava partijama koje ne podnose finansijske izvještaje, zabrane rada za odgovorne finansijske službenike u političkim partijama. Nadalje, nadležni organi izvještavaju da su sankcije sada predviđene za sve moguće prekršaje, uključujući i u dvijema oblastima koje je identifikovao GRECO, odnosno, plaćanja od strane donatora i kompanija sa javnim ugovorima, koji doniraju sredstva političkim partijama protivno važećoj zabrani.
29. GRECO pozdravlja korake koje su nadležni organi preduzeli na unapređenju sistema sankcionisanja za kršenje pravila za finansiranje političkih partija i osiguravanju sveobuhvatne liste prekršaja koje je moguće sankcionisati. Sprovođenje ZFPP je ključno pitanje na koje nadležni organi moraju da prate kako bi povratili povjerenje javnosti u ovoj oblasti. Sankcije ne bi trebalo da budu samo propisane na odgovarajući način, već i da se primijenjuju u praksi. GRECO može samo da ukaže na ranije date primjedbe, u stavu 20, u vezi sa efikasnim sprovođenjem propisa za finansiranje političkih partija/kampanja.
30. GRECO zaključuje da je preporuka viii zadovoljavajuće primijenjena.

III. ZAKLJUČCI

31. **S obzirom na navedeno, GRECO zaključuje da je Crna Gora zadovoljavajuće primijenila ili postupila na zadovoljavajući način u odnosu na dvanaest od četrnaest preporuka sadržanih u Izvještaju o usaglašenosti u okviru III kruga evaluacije. Dvije preostale preporuke su djelimično primijenjene.**
32. Konkretno, u odnosu na Temu I - Inkriminacije, sve preporuke (i-v) su zadovoljavajuće primijenjene. U odnosu na Temu II - Transparentnosti finansiranja političkih partija, preporuke i, iii, v, viii i ix su zadovoljavajuće primijenjene; u odnosu na preporuke ii i vii je postupljeno na zadovoljavajući način; i preporuke iv i vi su djelimično primijenjene.
33. GRECO čestita Crnoj Gori na njenim ustrajnim nastojanjima da se uključi u proces reformi, u odnosu na obje teme koje su predmet III kruga evaluacije, u kojem su praktično sve primjedbe na koje je GRECO ukazao prihvaćene. Što se tiče Temu I - Inkriminacije, sve preporuke su primijenjene. S tim u vezi, GRECO posebno pozdravlja promjene uvedene u krivičnom zakonodavstvu, kojima se obezbjeđuje veća jasnoća i dosljednost krivičnih djela podmićivanja i protivzakonitog uticaja, kao i postavljanje širih pravila o nadležnosti. Kada je u pitanju Tema II -

Transparentnost finansiranja političkih partija, GRECO takođe pozitivno ocijenjuje trud uložen u cilju poboljšanja transparentnosti finansiranja partija, identifikovanja izvora finansiranja, jačanja finansijske discipline političkih partija putem strožijih računovodstvenih i revizorskih obaveza, i propisivanja širokog raspona sankcija kada dođe do njihovog kršenja. GRECO, međutim, konstatuje turbulentne događaje koji su do sada karakterizovali reforme u oblasti finansiranja partija, zloupotrebu javnih funkcija i javnih sredstava tokom izbora, i nedavnu odluku Ustavnog suda, iz juna 2014. godine, da se poništi značajan dio izmjena i dopuna Zakona o finansiranju političkih partija. Novi zakon je usvojen 9. decembra 2014. godine; jako je važno da se obezbijedi njegova implementacija i sprovođenje zakona na terenu. U tom smislu, od presudne važnosti je da se osigura da se nadzorne nadležnosti povjerene Državnoj revizorskoj instituciji i Državnoj izbornoj komisiji (DIK će sprovesti nadzor nad finansiranjem političkih partija do početka rada Agencije za sprječavanje korupcije u januaru 2016. godine) efikasno sprovode u praksi, i da se po pritužbama građana postupa na odgovarajući način.

34. Usvajanjem Drugog izvještaja o usaglašenosti završava se postupak usaglašavanja u okviru III kruga evaluacije u odnosu na Crnu Goru.
35. Konačno, GRECO poziva nadležne organe Crne Gore da odobre, u najskorijem roku, objavljivanje izvještaja, da prevedu izvještaj na nacionalni jezik i da taj prevod objave.